

суспільного життя: економічних, політичних, соціально-психологічних, тощо. Аналіз законів та підзаконних правових актів України, які визначають загальні засади функціонування вказаних суб'єктів охорони правопорядку, свідчить, що в них визначено: а) правове положення Національної поліції та Національної гвардії України, як підрозділів єдиної системи; б) особливості реалізації їхніх повноважень у звичайних та особливих умовах. Між тим, правове регулювання діяльності поліції і Національної гвардії України у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку має певні проблеми: в відомчих правових актах визначені можливості спільної діяльності (взаємодії) вказаних суб'єктів за допомогою категорій «беруть участь», «залучають», «надають допомогу» при врегулюванні суспільних відносин за звичайних умов і конкретизації підстав та повноважень за умов надзвичайних правових режимів (надзвичайного стану, військового стану, тощо); відсутність норми про особливості взаємодії цих підрозділів за умов надзвичайного стану, а також щодо розмежування повноважень поліції та Національної гвардії України при забезпеченні публічного порядку.

Таким чином, важливим є подальший розвиток правових засад організації взаємодії підрозділів Національної поліції та Національної гвардії України, що має відбуватися у контексті імплементації міжнародних стандартів та норм, врахування позитивного національного і закордонного досвіду діяльності із забезпечення публічної безпеки і порядку.

Одержано 20.04.2017

УДК 351.74

Вікторія Володимирівна Бражиненко,

курсант 3 курсу факультету № 3 ХНУВС

Науковий керівник: канд. юрид. наук, доцент Казанчук І. Д.

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ УКРАЇНИ»

Закон України «Про Національну поліцію» спричинив у суспільстві не мало дискусій, які не обмежувалися межами нашої країни. На думку вітчизняних правників та міжнародної спільноти, які детально розглядали даний закон, є необхідність в удосконаленні ряду положень закону, приведення їх у відповідність до норм Конституції України та норм європейського права.

Європейська спільнота знайшла та висунула 29 зауважень щодо змісту закону України «Про Національну поліцію». Проте вважаємо, що найбільшу зацікавленість привертає до себе частина положень, що стосуються захисту прав людини під час застосування до неї превентивних поліцейських заходів.

Цікаво, що термін «превентивні заходи» означає попереджувальну (запобіжну) дію. Його застосовують у різних сферах. Так, щодо господарської

діяльності превентивними називають заходи, спрямовані на зниження ризику, вплив на результат. В міжнародному праві превентивні заходи – це спільні дії співтовариства держав, спрямовані на запобігання загроз зовні, порушення порядку або проявів агресії, розрахунку (прогнозу) ймовірності настання небезпеки за певний інтервал часу.

В статті 31 закону України «Про національну поліцію» говориться про види превентивних поліцейських заходів, під час проведення яких поліція зобов'язана повідомити особі про причини їх застосування, а також довести до її відома нормативно-правові акти, на підставі яких застосовуються такі заходи.

Насамперед, мова йде про процедуру перевірки документів у осіб в аспекті підстав здійснення такої перевірки, зміст яких вимагає певних уточнень. Так, ряд правозахисників вважають, що при перевірці документів особа повинна просто усвідомлювати: без причин, без підстав поліцейський не має право вимагати чогось. Оце внутрішнє усвідомлення є наріжним камінням: якщо громадянин усвідомлює, що, якщо він веде себе адекватно і позитивно, то у поліцейського не буде вимог безпідставно вимагати у нього документи.

Кількість зауважень та пропозицій з боку науковців і правозахисників зроблено і до процедури застосування поліцейських заходів примусу, зокрема щодо умови застосування поліцією вогнепальної зброї. Основним правилом її використання є загроза життю чи серйозної травми поліцейському або іншій особі. Але формулювання, які містяться у законі, не завжди відповідають цьому правилу. Європейський суд з прав людини чітко визначив, що небезпечна для життя сила не може бути застосована до особи, яка намагається втекти від затримання або під час затримання, якщо тільки вона не підозрюється у намірі безпосереднього вчинення акту насильства. Не в захваті європейці й від того, що українським законодавством задля відвернення небезпеки життю поліцейського, йому дозволяється стріляти в нижню частину тіла людини. Така практика може призвести до травмування інших осіб. Становить проблему і положення закону, що дозволяє використання вогнепальної зброї без попередження для «подання сигналу тривоги або виклику допоміжних сил», оскільки будь-які постріли в повітря можуть призвести до поранення або смерті.

Також велику увагу міжнародні експерти акцентують і на застосуванні спеціальних засобів, а саме – водометів. В статті 45 закону «Про Національну поліцію» забороняється використання водометів при температурі повітря нижче +10 градусів за Цельсієм. Але водночас відсутнє зазначення максимально можливого тиску вивільнення води, що є недоліком. Адже від того, якою буде сила струменя води, залежить рівень ушкоджень людей, які потраплять під нього. Таким чином, є необхідність внесення змін та уточнень до закону України «Про Національну поліцію», приведення його положень у відповідність до європейських норм і стандартів.

Одержано 20.04.2017

